

	ENSENYAMENT D'ADMINISTRACIÓ I DIRECCIÓ D'EMPRESES CURS ACADÈMIC 2003 - 2004		
	ASSIGNATURA: ECONOMIA DEL MEDI AMBIENT		
	PROFESSOR/A: JOAN PERE ENCISO RODRÍGUEZ MARIONA FARRÉ PERDIGUER		
	CURS: 1r/2n	CRÈDITS: 6	TIPUS: OPTATIVA

1. OBJECTIUS

En aquesta assignatura es pretén cobrir dos grans objectius. El primer d'ells fa referència a l'aprenentatge que es realitza de forma semipresencial i que implica haver de compaginar l'assistència a l'aula amb el treball que es realitza mitjançant l'ús de la xarxa telemàtica. Aquest mètode de treball s'adapta al ritme de treball individual de cada estudiant a la vegada que permet que aquest, pugui comprovar els seus avenços en el procés d'aprenentatges mitjançant l'avaluació continuada. El segon objectiu es posar a l'abast dels estudiants una matèria, relativament jove, que cada vegada més considerem que es un element clau per a completar la seva formació, destacant els aspectes següents: Analitzar els efectes mediambientals del sistema de producció actual. Conèixer els principals conceptes i instruments de l'economia ambiental.

Conèixer les principals característiques de l'economia ecològica

2. CONTINGUTS

En aquesta assignatura es pretén introduir a l'estudiant en el coneixement d'una disciplina que no apareix habitualment en els manuals d'economia convencionals. Es tracta d'analitzar la relació existent entre l'economia i el medi ambient i veure com existeixen dos grans enfocaments a l'hora d'aproximar-se a aquestes qüestions, l'anomenada Economia Ambiental i l'Economia Ecològica.

3. PROGRAMA

Unitat 1: Introducció a la problemàtica ambiental

Aquest primer tema pretén ser un primer atansament, de forma molt introductòria i panoràmica, als principals problemes ambientals que ha anat generant l'actual model econòmic de producció. En primer lloc es fa una anàlisi, a grans trets i de forma senzilla, dels principals problemes mediambientals, tant a nivell mundial com a nivell Europeu. A continuació, aprofundirem una mica més en aquests problemes, es presenten quines són les seves causes i les seves conseqüències, qui són els principals responsables i qui els perjudicats. El tema finalitza amb una classificació d'aquests problemes en funció de diferents criteris; segons l'àmbit d'incidència, segons els responsables de la degradació, etc. És molt possible que la solució al problema passi per la identificació d'aquests diferents criteris.

Unitat 2: L'economia com a sistema obert

Es possible analitzar l'economia com un circuit tancat entre productors de béns i serveis i empreses que prenen les seves decisions en el mercat a partir del mecanisme de preus? O més aviat hem d'analitzar l'economia com un sistema obert a l'entrada de d'energia i materials i a la vegada oberta a la sortida de residus?

Es precisament aquesta doble aproximació a l'anàlisi de l'economia que treballarem al llarg d'aquest tema. L'economia convencional o neoclàssica, la que hem estudiat en la majoria de cursos d'economia i la que apareix en la major part dels llibres d'economia, analitza sobretot els preus, es tracta així, d'una visió, fonamentalment crematística.

En canvi, l'economia ecològica analitza l'economia com un sistema obert a l'entrada d'energia i materials i que a la vegada produeix dos tipus de residus; la calor dissipada o l'energia degradada i els residus materials, alguns dels quals poden, mitjançant el reciclatge, tornar a ésser utilitzats.

El debat entre aquestes dues visions de l'economia, que té el seu origen ja fa més de 100 anys, tot i que darrerament ha cobrat una gran força, es el que analitzarem en aquest tema. Després d'una anàlisi d'alguns dels aspectes claus de l'economia i de l'ecologia, passarem a analitzar el paper de la Biosfera en el desenvolupament de l'activitat econòmica, quines són les seves funcions econòmiques així com l'impacte negatiu que l'activitat econòmica té sobre el desenvolupament d'aquestes funcions bàsiques. Finalment, analitzarem les dues representacions de l'economia, això és l'economia ambiental i l'economia ecològica

Unitat 3: Instruments de política ambiental

En aquest tema veurem en primer lloc com el sistema de mercat no es el millor mecanisme a l'hora d'assignar recursos quan es tracta de la majoria de béns i serveis ambientals. El fet aquests comparteixin les característiques dels béns públics i apareguin externalitats que no són tingudes en compte pel mercat, planteja, la necessitat de la intervenció pública. Així, exposarem l'anomenat Teorema de Coase i com aquest proposa una solució al problema de les externalitats, l'assignació d'uns drets de propietat. Tanmateix veurem com aquesta privatització del medi ambient que proposa Coase no està exempta de crítiques. En segon lloc, analitzarem, des d'un punt de vista teòric, el perquè d'aquesta intervenció pública i quins són els diferents instruments que té al seu abast la política mediambiental per tal d'assolir determinats objectius de qualitat ambiental. Estudiarem els diferents tipus d'instruments econòmics diferenciant entre els anomenats controls directes i els instruments de mercat, valorant-los segons una sèrie de criteris entre els que cal destacar la eficàcia, eficiència i equitativitat. Es pretén arribar a conèixer quines són les avantatges i inconvenients de cadascun d'ells a la vegada que s'exposa la seva aplicació pràctica.

Unitat 4: Valoració del medi ambient

Al llarg d'aquesta unitat, veurem les diferents tècniques que, des de l'Economia Ambiental, s'han plantejar per tal de valorar en unitats monetàries aquests impactes ambientals. Diferenciarem entre els anomenats mètodes directes i els indirectes, analitzant per cadascun d'ells les principals característiques així com, també, els problemes que planteja la seva aplicació pràctica. Abans però d'analitzar les diferents metodologies de valoració discutirem sobre el valor econòmic total d'un bé, analitzant els diferents conceptes que aquest engloba; això és; el valor d'ús, el valor d'opció i el valor d'existència

Unitat 5: L'economia dels recursos no renovables

En aquesta unitat s'analitza el problema de l'explotació òptima dels anomenats recursos no renovables. Després d'una breu definició del concepte s'introdueix en l'anàlisi del ritme d'extracció d'aquests recursos i quines són les seves implicacions econòmiques.

Unitat 6: L'explotació dels recursos renovables

En aquesta unitat s'analitzarà els anomenats recursos renovables que a la vegada però, poden ser exhauribles sinó s'utilitzen a un ritme adequat. També en aquesta unitat s'exposarà la relació entre mercat, conservació i extinció dels recursos, per tractar a continuació els models de creixement que es poden establir. D'altra banda, es destacaran les formes de propietat, la seva influència en la gestió dels recursos naturals i, finalment, veurem la maximització de beneficis i regulació social que comporten els recursos renovables.

Unitat 7: La comptabilitat econòmica i el medi ambient

El conjunt d'eines bàsiques que l'anàlisi econòmica utilitza per abordar l'estudi agregat d'una determinada realitat econòmica és el derivat de l'anomenada Comptabilitat Nacional. Amb el pas del temps i l'agreuement dels problemes ambientals, s'ha anat acumulant una evidència significativa sobre la incapacitat d'aquests instruments per projectar una imatge fiable respecte a la situació de l'economia que pretén representar. En aquest context, al llarg d'aquesta unitat s'analitzaran per tant, en primer lloc, els fonaments de la Comptabilitat Nacional per passar, en segon lloc, a identificar els principals problemes que suposa la no consideració de les variables ambientals dins de la Comptabilitat Nacional.

Unitat 8: El debat sobre la sostenibilitat

En aquesta unitat ens introdueix al debat de la sostenibilitat. En primer lloc analitzarem el concepte de desenvolupament sostenible, per veure, posteriorment, les característiques del desenvolupament sostenible així com el procediment per aconseguir aquest desenvolupament. Finalment exposarem, de forma breu, l'evolució del marc internacional i Comunitari.

Unitat 9: El deute ecològic

En aquesta unitat s'analitza el procés d'endeutament dels països desenvolupats respecte els països menys desenvolupats com a conseqüència del procés de sobreexplotació al que s'han vist sotmesos aquests darrers per part dels primers. Explicarem el concepte de deute ecològic, quins són els elements que formen part del mateix així com les relacions que s'estableixen entre el deute extern i el deute ecològic.

Unitat 10: Empresa i medi ambient

Els problemes relacionats amb el deteriorament que l'acció humana provoca sobre el medi ambient són avui la base d'una veritable revolució cultural, tant en la societat com en el món empresarial. En el cas del factor ambiental l'element de canvi fonamental parteix del client final, del consumidor. En aquest sentit, en aquesta unitat s'exposen les principals característiques d'un nou sistema econòmic i empresarial que té en compte aquests factor ambiental. Així, parlarem de la gestió ambiental i de la creació de valor en l'empresa, de la política d'empresa i finalment, de l'anomenada auditoria ecològica.

Unitat 11: Una valoració final

En aquesta última unitat es pretén fer una recopilació final de les idees més rellevants i significatives que es consideren claus per entendre les relacions entre l'economia i el medi ambient. També es pretén mostrar el per què s'ha de trencar amb el model de l'economia ortodoxa i ha de sorgir una nova forma d'entendre la relació entre l'economia i el medi ambient com és l'ECONOMIA ECOLÒGICA, indicant les seves característiques, els instruments i els conceptes més adequats.

4. MATERIALS DE L'ASSIGNATURA

Els materials estan a disposició de l'estudiant en xarxa i algunes qüestions puntuals en fotocòpies.

5. BIBLIOGRAFIA

AZQUETA, D. (2002) Introducción a la economía ambiental. Mc.Graw-Hill, Madrid.
CARPINTERO REDONDO, O. (1999) Entre la economía y la naturaleza, Editorial Los libros de la catarata
JACOBS, (1996) La Economía verde. Editorial ICARIA. Crítica
MARTÍNEZ ALIER, J. (1999) Introducción a la economía ecológica. Rubes. Barcelona
MARTÍNEZ ALIER, J i ROCA JUSMET, J. (2000) Economía Ecológica y Política Ambiental. Fondo de Cultura Económica
PEARCE, D i TURNER, R.K. (1995) Economía de los Recursos Naturales y del Medio Ambiente. Celeste Ediciones, Madrid

FONTS D'INFORMACIÓ COMPLEMENTÀRIA

Revistes:

Ecología Política. Edita Fuheim/Icaria

Pàgines web:

<http://www.ecologistasenaccion.org>

<http://www.wwf.es/home.php>

www.greenpeace.org

<http://www.eea.eu.int/>

<http://www.rolac.unep.mx/>

<http://www.oecd.org/>

www.worldbank.org

www.gencat.es/mediamb

www.mma.es

6. AVALUACIÓ

Què s'avalua? Les activitats, treballs i presentacions que es proposen en les diferents unitats.

Com s'avalua? Tenint en compte el treball realitzat, la capacitat crítica i de reflexió dels estudiants en les seves respostes i aportacions així com la presentació.

Quan s'avalua? A la setmana següent a la data de finalització d'entrega de les activitats.

Valor destinat a cada aspecte avaluat:

El exercicis: 50%

L'assistència i participació a classe: 15 %.

L'examen final: 20%.

Presentació i defensa del treball: 15%